

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні проблеми ветеринарної медицини

22-23 квітня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 001.895:338.43:378-053.6:636.09(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Шуст О.А., д-р. екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р. екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Царенко Т.М., канд. вет. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 22-23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 282 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

тварин спостерігалася блідість слизових оболонок (83,6 %). Ультразвукове дослідження виявило гепатомегалію у 38,2 % котів та дифузне підвищення ехогенності печінки у більшості тварин з її патологією (85,7 %). Аналізи крові показали зниження гемоглобіну та зміни ліпідного профілю, зокрема значне зростання рівня ЛПНЩ та тригліцеридів у котів з гепатодистрофією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2015. – Ч. 2. – 610 с.
2. Kuzi S., Segev G., Kedar S., Yas E., Aroch I. Прогностичні маркери при ліпідозі печінки у котів: ретроспективне дослідження 71 випадку // *Veterinary Record*. – 2017. – Т. 181, № 19. – С. 512. – DOI: 10.1136/vr.104252.
3. Valtolina C., Robben J.H., van Wolferen M.E., Kruitwagen H.S., Corbee R.J., Favier R.P., Penning L.C. Генна експресія de novo ліпогенезу печінки при ліпідозі у котів // *Journal of Feline Medicine and Surgery*. – 2020. – Т. 22, № 5. – С. 429–436. – DOI: 10.1177/1098612X19857853.
4. Minamoto T., Walzem R.L., Hamilton A.J., Hill S.L., Payne H.R., Lidbury J.A., Suchodolski J.S., Steiner J.M. Зміни в ліпопротеїновому профілі у котів з ліпідозом печінки // *Journal of Feline Medicine and Surgery*. – 2019. – Т. 21, № 4. – С. 320–327. – DOI: 10.1177/1098612X18780060.
5. Haaker M.W., Kruitwagen H.S., Vaandrager A.B., Houweling M., Penning L.C., Molenaar M.R., van Wolferen M.E., Oosterhoff L.A., Spee B., Helms J.B. Ідентифікація потенційних препаратів для лікування ліпідозу печінки у котів з використанням in vitro системи фелінових печінкових органоїдів // *Journal of Veterinary Internal Medicine*. – 2020. – Т. 34, № 1. – С. 132–138. – DOI: 10.1111/jvim.15670.

УДК 619.619.32/38, 636.39(075.8)

ТАРАН М.М., ОСИПОВ В.М., здобувачі вищої освіти
Науковий керівник – **САХНЮК В.В.,** д-р вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

КЛІНІКО-ГЕМАТОЛОГІЧНИЙ СТАТУС ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ КОРІВ

Проведене клінічні обстеження тварин, аналіз раціонів годівлі і лабораторне дослідження крові сухостійних і лактуючих високопродуктивних корів. Отримані результати метаболізму протеїнів, деяких макро- (кальцій, фосфор) і мікроелементів (цинк, мідь, магнан), функціонування печінки і нирок та еритроцитопоезу.

Ключові слова: загальноклінічні методи дослідження, загальний протеїн, альбуміни, диспротеїнемія, сечовина, креатинін, ферменти, печінка, нирки.

Сучасний стан розвитку молочного скотарства характеризується подальшим підвищенням продуктивності корів, зниженням поголів'я і витрат кормів на виробництво та переробку продукції за збереження її високої якості. У країнах із високорозвиненим молочним скотарством тривалість продуктивного життя корів становить у середньому 3–5 лактацій, а їх вибраковування часто пов'язане з недотриманням технологій утримання та годівлі тварин, що спричинює порушення діяльності різних систем та окремих органів [1–4].

У зв'язку з цим клініко-гематологічний контроль за станом метаболізму у високопродуктивних корів різних фізіологічних і технологічних є одним із головних чинників збереження здоров'я тварин [1, 5, 6].

Метою роботи було вивчення клініко-гематологічного статусу високопродуктивних корів. Проводили клінічне дослідження тварин [7], аналізували раціони годівлі [8]. Визначали деякі показники крові: загальний протеїн, альбуміни, сечовину, креатинін, вітамін А і каротин, кальцій загальний, фосфор неорганічний, мікроелементи, стан гемоцитопоезу [9].

Дослідження проводили на базі одного з високотехнологічних господарств Житомирської області, в якому впроваджено систему безприв'язного секційного утримання

високопродуктивних корів і годівлю загальнозмішаним раціоном із кормових столів.

Матеріалом для дослідження були чорно-рябі корови голштинської породи 2–5 лактацій, молочна продуктивність яких була понад 9 тис. л молока за лактацію.

При клінічному дослідженні тварин було встановлено, що глибокотільні корови переважно вищесередньої вгодованості, близько 20 % тварин стада середньої вгодованості. Корови дійного стада переважно середньої, рідше – нижчесередньої вгодованості (переважно первістки у перші тижні після отелення). Волосяний покрив у більшості тварин щільно прилягає до шкіри, блискучий, шкіра переважно еластична, у деяких – зниженої еластичності. У більшості досліджених корів дійного стада, навіть і в корів-первісток, відмічали горбистість ребер та розсмоктування останніх хвостових хребців, у деяких корів – розсмоктування останніх ребер на 1/2–1/3 довжини. Слизова оболонка ока у переважній більшості досліджених тварин блідо-рожева або анемічна, рідко – рожева (в нормі повинна бути рожевого забарвлення).

За аналізу годівлі глибокотільних корів за 10–20 днів до передбачуваних родів) встановлено, що раціон збалансований за сухою речовиною, сирим протеїном за надлишку перетравного протеїну (118 % від потреби). Разом із тим, у раціоні виражений дефіцит за обмінною енергією, кормовими одиницями, сирою клітковиною, крохмалем і цукром. Відношення «цукор:перетравний протеїн» складає 0,26:1 (норма – 1,0–1,2:1), а частка легкоферментованих вуглеводів (цукор + крохмаль) до перетравного протеїну – 1,1:1,0 (оптимальне – 2,0–2,2:1). Структура раціону наступна: грубі корми – 14,4 %, соковиті – 22,5 %, концентрати – 63,1%.

У раціоні годівлі високопродуктивних лактуючих корів (добовий надій 36 л, маса тіла 550 кг) встановлено надлишок перетравного протеїну, і, разом із тим – дефіцит за сухою речовиною, обмінною енергією, кормовими одиницями, сирою клітковиною, цукром і крохмалем та сирим жиром. Співвідношення між цукром та перетравним протеїном становить лише 0,36:1, а сума цукру і крохмалю до перетравного протеїну – 1,6:1. За структурою раціону грубі корми складають 1,3 % (солома пшенична), соковиті – 28 %, концентровані – 70,7 %.

У 43,0 % досліджених глибокотільних корів встановлено зниження концентрації загального білка в сироватці крові (гіпопротеїнемію), ще у 21,4 % його вміст знаходився на нижній межі норми. Лише у 21,4 % досліджених тварин цієї фізіологічної групи вміст білка був оптимальний.

У сироватці крові 62,5% досліджених новорозтєлених корів встановлений дефіцит загального протеїну, ще у 25 % діагностували гіперпротеїнемію. Отже, у 87,5 % досліджених корів цієї групи встановлено серйозні порушення метаболізму білка.

У групі високопродуктивних корів за 30–50 днів після отелення порушення обміну протеїну діагностували у 25 % досліджених тварин (гіпо- і гіперпротеїнемія), ще у 25 % тварин концентрація білка знаходилась на нижній межі норми. Отже, лише у 50 % досліджених тварин показники були оптимальними.

Збільшення білка в сироватці крові корів завжди поєднується зі зниженням альбумінів у сироватці крові (гіпоальбумінемія) та позитивним формоловим тестом (від +++ до ++++), що вказує на глибокі дистрофічні зміни (переважно жирового і білкового характеру) в печінці, що, в кінцевому результаті, призводить до «жовтої печінки» і вибраковки високопродуктивної корови через стан здоров'я, низькі надої молока або через серйозні проблеми з відтворенням. Встановлено, що формоловий тест був позитивний (від ++ до ++++) у 43 % досліджених корів.

Ураження печінки за активністю ферментів аспарагінової та аланінової амінотрансфераз встановлено у 58,3 % тварин. Концентрація сечовини знижена або ж знаходилась на нижній межі норми у 92,8 % глибокотільних корів, 87,5 % новорозтєлених та у 62,5 % лактуючих тварин.

Установлено виражений дефіцит каротину у сироватці крові всіх досліджених корів. Це може бути однією з причин розвитку А-гіповітамінозу у 43 % глибокотільних, у 100 % новорозтєлених та у 50 % лактуючих корів. Згодовування вітамінно-мінерального преміксу частково вирішує проблему А-вітамінного забезпечення тварин.

Незважаючи на підвищений уміст кальцію в складі преміксу, його концентрація була зниженою в сироватці крові 36 % сухостійних корів, у 100 % новорозтєлених і в 60% лактуючих тварин.

Вміст неорганічного фосфору був оптимальний у 50 % досліджених тварин групи сухостю та у групі лактуючих корів. Разом із тим, у 87,5 % новотільних тварин діагностували гіпофосфатемію.

Концентрація цинку була зниженою або ж знаходилась на нижній фізіологічній межі у 53 % досліджених корів, недостатність купруму діагностували у 77,0 % тварин.

Уміст гемоглобіну, кількість еритроцитів і значення гематокритної величини на фоні вираженого дефіциту міді і, ймовірно, кобальту та йоду, спричинюють розвиток у корів нормохромної мікроцитарної анемії.

Отже, за результатами клінічного дослідження, лабораторного аналізу крові, умісту рубця у високопродуктивних корів діагностували гепатодистрофію, хронічний ацидоз, вторинну остеодистрофію, А-гіповітаміноз, гіпокальціємію, гіпофосфатемію, гіпокупроз та анемію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Внутрішні хвороби високопродуктивних корів (етіологія, діагностика, лікування і профілактика): метод. рекомендації / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Сахнюк та ін. Біла Церква, 2007. 64 с.
2. Bobe G., Young J.W., Beitz D.C. (2024). Invited review: Pathology, etiology, prevention and treatment of fatty liver in dairy cows. *J. Dairy Sci.* 87(10). 3105–3124.
3. Grubert S., Mansfeld R. (2019). Herd health monitoring in dairy farms – discover metabolic diseases. An overview. *Tierarztl. Prax. Ausg. G. Grosstiere Nutztiere*, 47(4). 246–255.
4. De Vries A., Marcondes M.I. (2020). Review: Overview of factors affecting productive lifespan of dairy cows. *Animal*, 14(1), 154–164.
5. Ветеринарна клінічна біохімія /В.І.Левченко, В.В. Влізла, І.П. Кондрахін та ін.; за ред. В.І. Левченка і В.В. Влізла. 2-ге вид., перероб. та доп. Біла Церква, 2019. 416 с.
6. Сфімов В. Біохімічна діагностика порушень обміну речовин у корів у післятільний період / В. Сфімов, І. Мішина, Д. Масюк // Молоко і ферма, 2023. № 6 (79). С. 59–61.
7. Клінічна діагностика хвороб тварин /В.І. Левченко, В.В. Влізла, І.П. Кондрахін та ін.; за ред. В.І. Левченка і В.М. Безуха. Біла Церква, 2017. 544 с.
8. Теорія і практика нормованої годівлі великої рогатої системи: монографія /Г.О. Богданов, В.М. Кандиба, І.І. Ібатуллін та ін.; за ред. В.М. Кандиби, І.І. Ібатуллїна, В.І. Костенка. Житомир, 2012. 860 с.
9. Лабораторні методи досліджень у біології, тваринництві та ветеринарній медицині: довідник / В.В. Влізла, Р.С. Федорук, І.Б. Ратич та ін.; за ред. В.В. Влізла. Львів: СПОЛОМ, 2012. 764 с.

СЕКЦІЯ 6. АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ ТВАРИН

УДК 636.2.09:617.713-002:619

САВЕНКО А.В., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **ЧОРНОЗУБ М.П.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОШИРЕННЯ ТА ЛІКУВАННЯ ТЕЛЯЗІОЗНОГО КОН'ЮНКТИВО-КЕРАТИТУ У ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

В умовах господарства виявлено ураження 7,5 % худоби телязіозом. За лікування хвороби на стадії кон'юнктивіту ефективним було застосування Офтальмо-гелю, а на стадії кон'юнктиво-кератиту – Офтальмо-гелю із ретробульбарною гемоновокаїновою блокадою.

Ключові слова: велика рогата худоба, телязіозний кон'юнктиво-кератит, Офтальмо-гель, ретробульбарна гемоновокаїнова блокада.